

'2016.

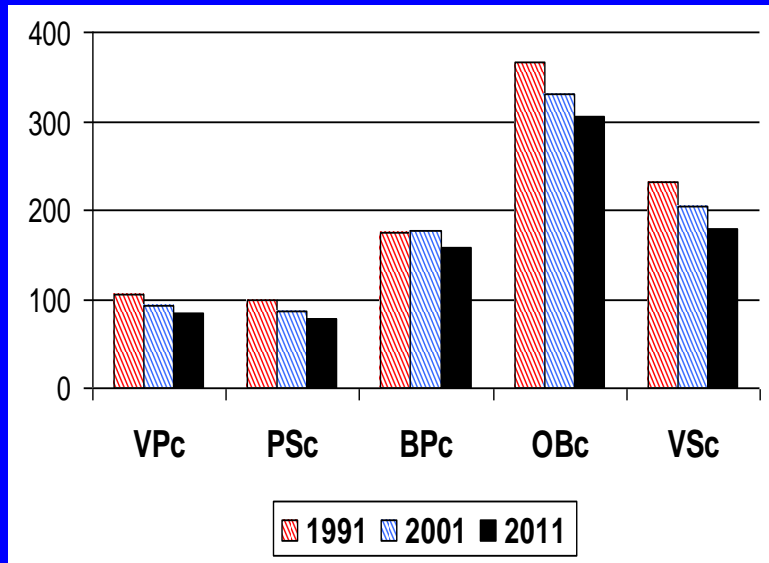
Razvoj industrije za preradu voća i povrća na području Slavonije i Baranje - POTREBNA JE PARADIGMA*

Osijek, 19.4. 2016.

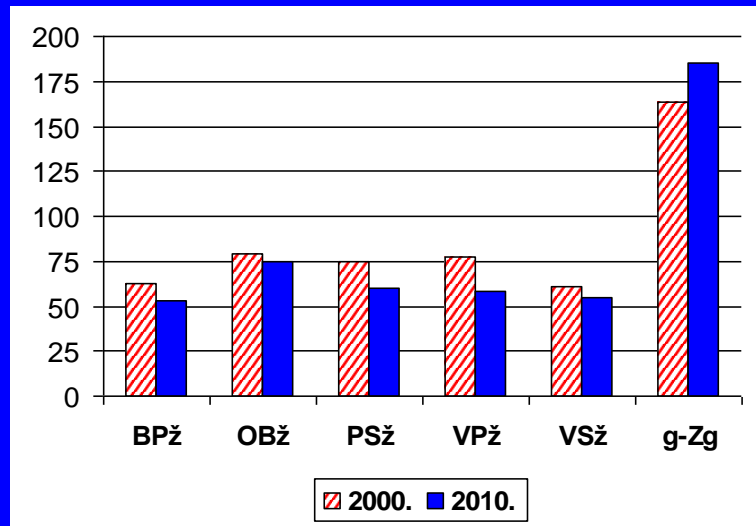
Mr. sc. Renata Trischler

* Ovaj rad je objavljen na znanstvenom skupu GIH 2013. i dostavljen Vladi RH (pet ministarstava), županu OBŽ i gradonačelniku Osijeka)

1. REGIJA SLAVONIJA I BARANJA

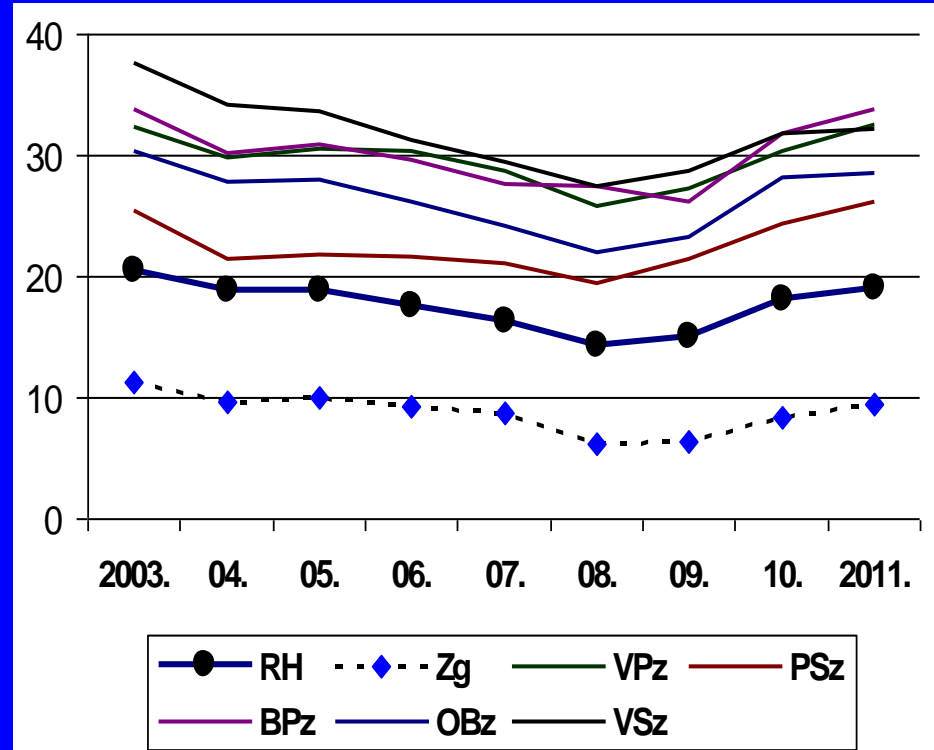

Broj stanovnika SliB

BDP/stanovniku u SliB i G_Zg (RH = 100)

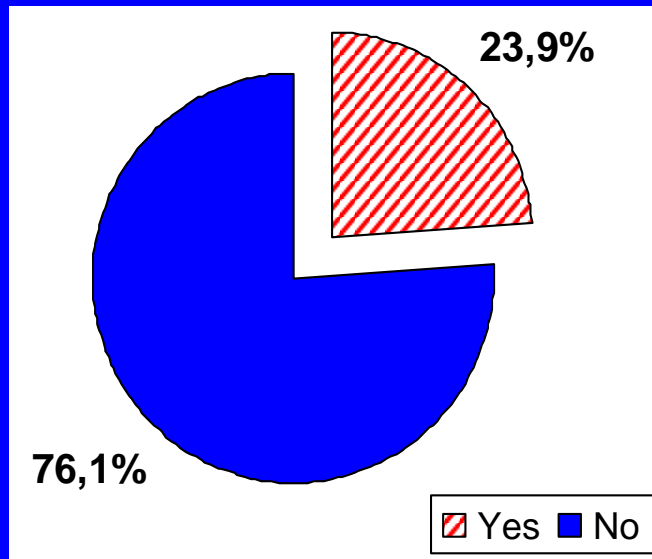
STANOVNIŠTVO I PRIVREDNI RAZVOJ

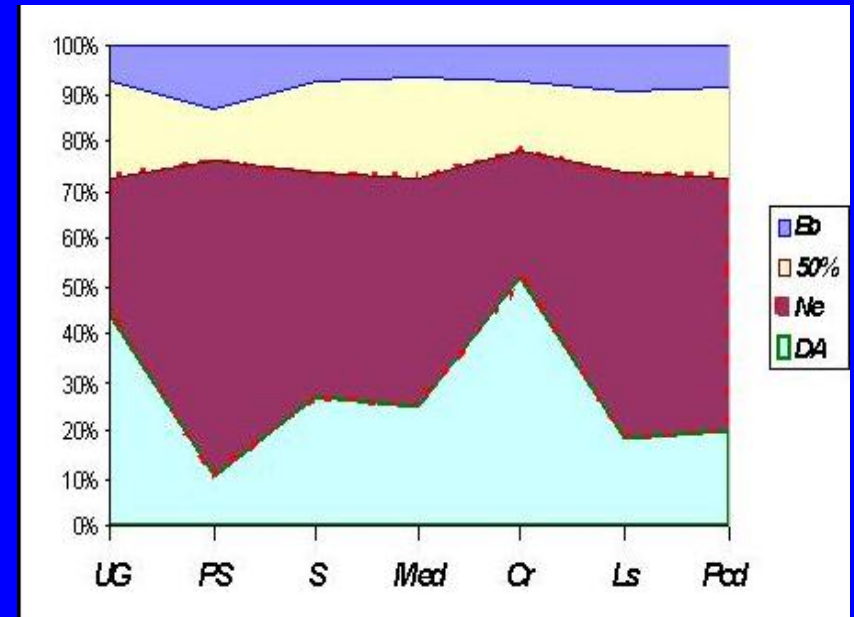
Stopa registrirane nezaposlenosti u RH, SliB žup. i G_Zagrebu

(99.000 - 67.000)

DRUŠTVO I SOCIJALNA KOHEZIJA

Volonterska aktivnost stanovnika u SliB (2005.)

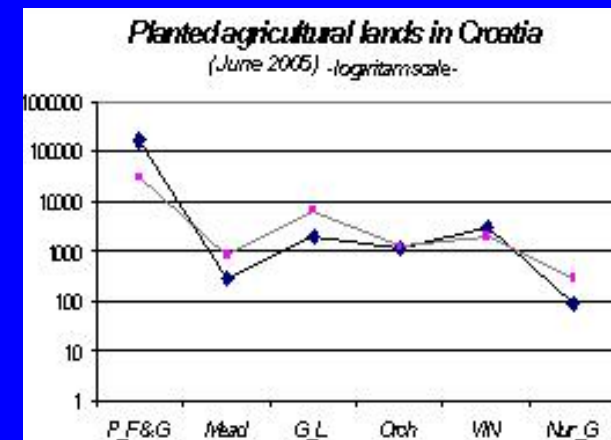

Povjerenje u institucije društva u SliB (2005.) - (%)

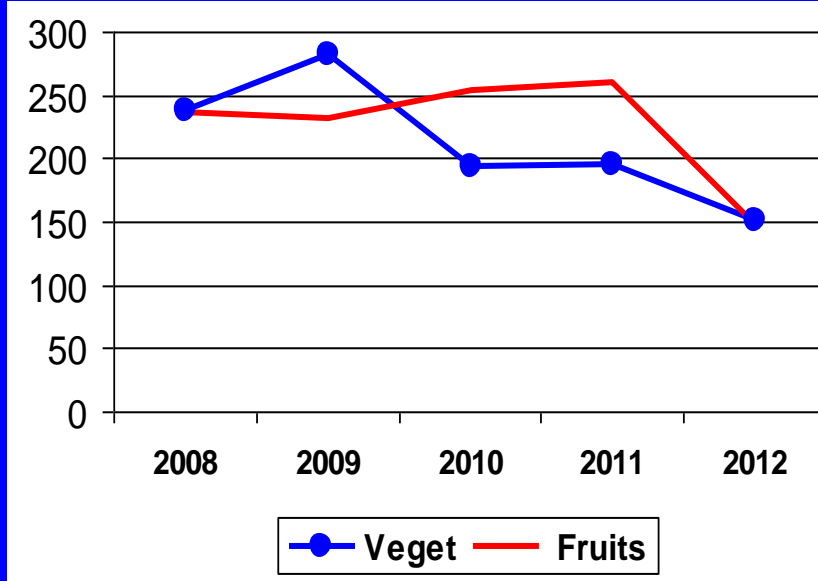
PRIRODNI POTENCIJALI

TLA - KLIMA - VODE

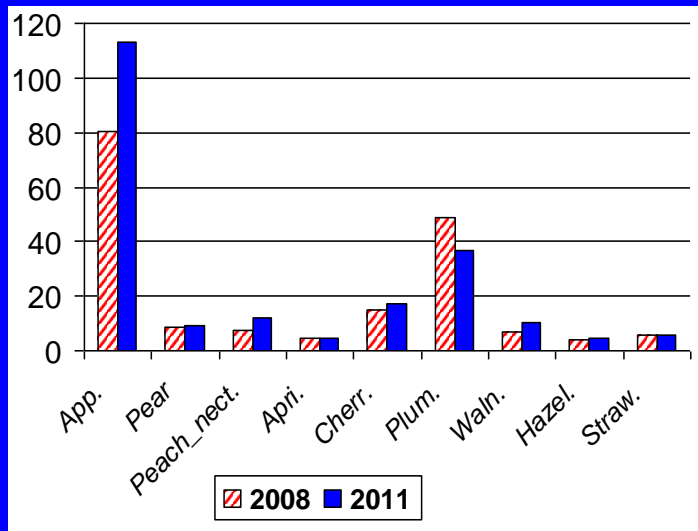
- Proizvodnja voća i povrća stoljećima je tradicionalna djelatnost na području Slavonije i Baranje

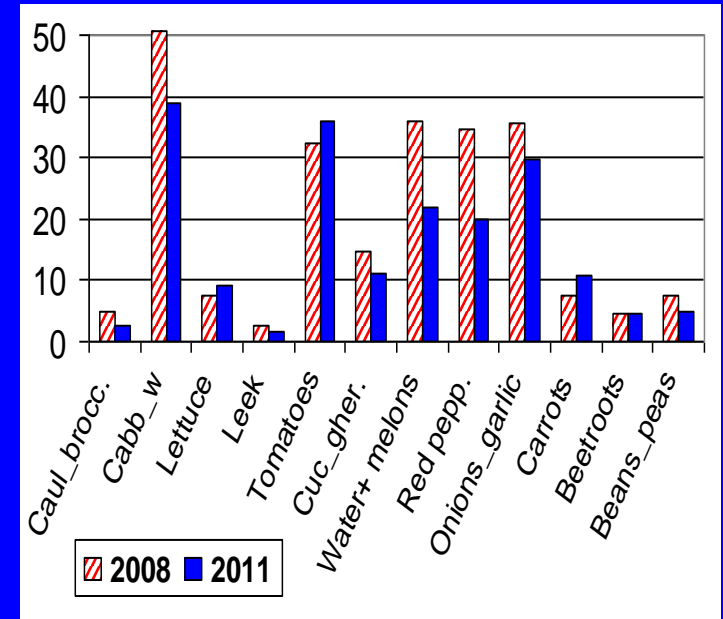
2. PROIZVODNJA I PRERADA VOĆA I POVRĆA

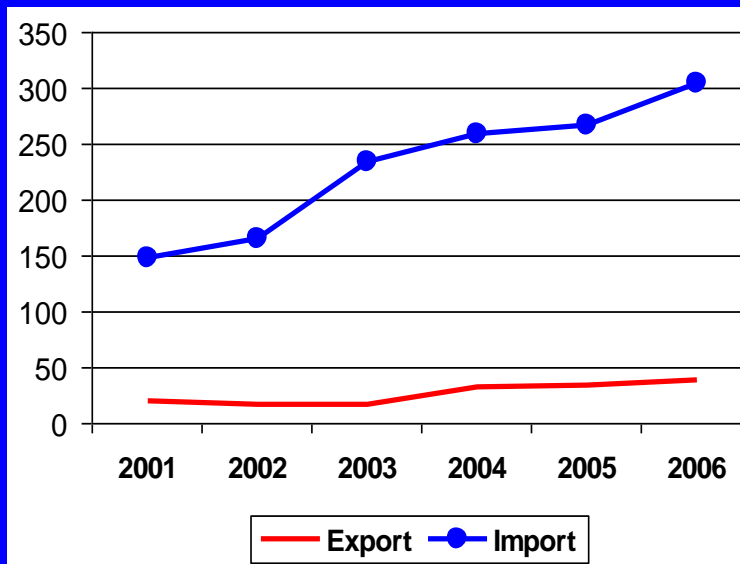
Ukupna proizvodnja voća i povrća u RH (000 t)

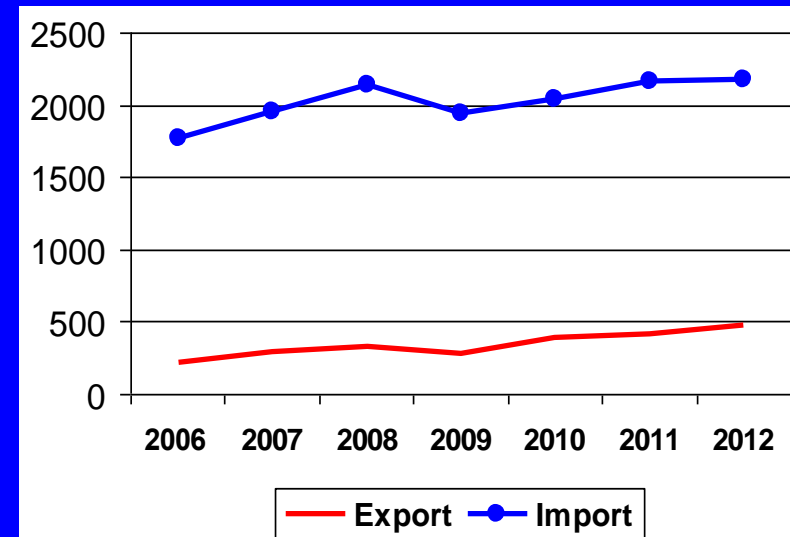
Proizvodnja voća u RH

Proizvodnja povrća u RH

Izvoz i uvoz voća povrća u RH (mil. \$)

Izvoz i uvoz voća i povrća u RH (mil. HRK)

OSNOVNE ZNAČAJKE:

- rascjepkanost proizvodnje,
- nedovoljna opskrba tržišta (količinom i sezonskom dinamikom),
- niži prosječni prinosi (nekoliko puta) od EU prosjeka,
- veliki je udio izravnog plasmana putem tržnica na malo,
- više cijene proizvoda od prosječnih cijena u zemljama EU,
- loše organizirano tržište,
- nema dovoljno kapaciteta za skladištenje i preradu.

PRERADA

- Prerada voća i povrća danas je jedan od najslabije razvijenih dijelova prehrambene industrije u RH; registrirano je 30-tak pravnih osoba (najviše zadruga) koji se bave preradom voća i povrća, a većina se nalazi na području Slavonije i Baranje (OBz i VPz).
- Industrijska prerada V_P ne zadovoljava domaću potrošnju u asortimanu i količini niti po cijeni.

MODEL (ne)RAZVOJA

- Investicije u HR proizvodnju i preradu – u okvirima mogućnosti i poslovnog horizonta malih poduzetnika; nema nacionalne strategije niti makro projekta;
- Državno zemljište se daje u koncesiju bez ugovorne odredbe o agro-kulturi (za koju namjenu se dodjeljuje);

NUŽNOST KARDINALNOG ZAOKRETA

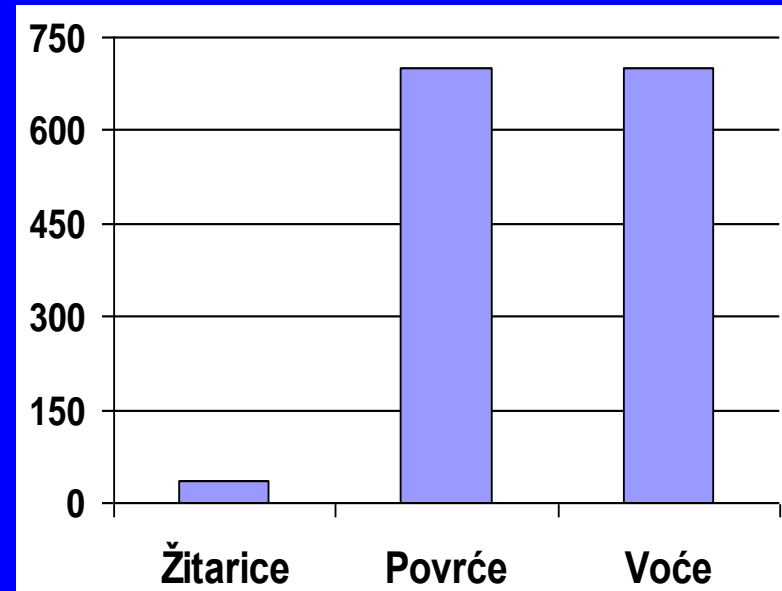
Treba podvući crtu i načiniti rezime;

- a) velike prirodnih pogodnosti za proizvodnju V_P,
- b) velika dugoročna nezaposlenost,
- c) vrlo niska socijalna kohezija (slabo udruživanje)
- d) RH uvozi više od polovice svojih potreba za V_P,
- e) proizvodnja (i prerada) V_P radno intenzivne

djelatnosti (oko 700 sati rada/ha;
žitarice = 20 sati/ha)

- a) to su i visoko-dohodovne proizvodnje,
- a) u Europi postoje visoke potrebe za voćem i povrćem i
- h) ne postoje EU ograničenja u podizanju novih nasada voća;

3. PARADIGMA

- **Privredni i društveni razvoj** temeljiti na relevantnim prirodnim i društvenim potencijalima **na korist svih stanovnika regije.**

KARIKE KOJE NEDOSTAJU

- a) **Građanski koncept nacionalnog identiteta**
- b) **Razvijena socijalna kohezija**

OPTIMALNO ISKORIŠTAVANJE (a) prirodnih potencijala i (b) tradicije u PVP, odnosno - optimalno rješavanje: (a) debalansa proizvodnje i domaćih potreba (b) iskorištavanje mogućnosti izvoza, (c) razvojnih problema, i (d) velike nezaposlenosti mora se temeljiti **na tržišnim i tehnoloških okvirima.**

Glede toga u Slavoniji Baranji treba imati (viziju) u funkciji:

- **10 tvornica s hladnjačama za skladištenje preradu povrća,**
- **5 tvornica s hladnjačama za skladištenje i preradu voća**

TEMELJNI OKVIRI MODELA

- Ove su tvornice objedinjene u posebnom poslovno-tehnološkom okviru s brendom „Slavonija povrće“ odnosno „Slavonija voće“ u konzorciju „Zelena Slavonija“.
- **Konzorcij** ima svoje tehnološke, laboratorijske, komercijalne, izvozne i marketing službe – koje su u funkciji ovih 15-tak tvornica (s desetak tisuća zaposlenih).
- Na ovim prerađivačkim i skladišnim kapacitetima se **razvija (nova) primarna proizvodnja voća i povrća** (s desetak tisuća zaposlenih)..
- Na ovako postavljenoj proizvodnji i preradi voća i povrća može se razviti cijeli niz industrijskih, obrtničkih i uslužnih djelatnosti (metalna, plastična, staklena i kartonska ambalaža, grafička industrija, transport, špedicijske i promocijske usluge, maloprodajni objekti, itd.) - (s više tisuća zaposlenih).

Dionici, vlasništvo i upravljanje projektom

- **država (i županije)** nominira projekt i stoji iza projekta
- **proizvođači voća i povrća** (OPG, zadruge i poduzetnici)
- **prerađivači voća i povrća** (OPG, zadruge i poduzetnici)
- **banke**
- **trgovački lanci** i
- **znanstvene organizacije i institucije.**

(predstavnici) = Skupština konzorcija

Upravno vijeće Konzorcija odlučuje o organizacijskim i kadrovskim rješenjima, a sastavljeno samo od (a) predstavnika **banaka** i (b) znanstvenih organizacija (**izabranih po javnom natječaju**).

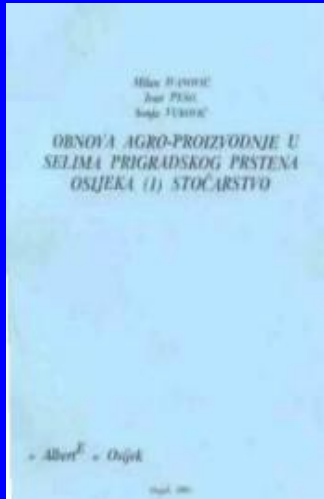
- **Participacija proizvođača i prerađivača voća i povrća** u cijelom **investicijskom procesu** - i kasnije u poslovnom odnosu - **reguliralo bi se po naturalnom kriteriju** – proizvodnje (t) voća i povrća s hektarima zemlje pod nasadima.

- **Nakon otplate** investicijskih kredita **ukida se Skupština konzorcija i Upravno vijeće**, a **vlasništvo** nad tvornicama i **uprava nad konzorcijem** prelaze u nadležnost privatnih poduzetnika proizvođača i prerađivača voća i povrća - prema utvrđenim naturalnim i financijski kriterijima kroz vrijeme otplate investicija.

4. ZAKLJUČAK

Realizacijom (n)ovog modela razvoja proizvodnje i prerade voća i povrća u regiji može započeti investicijski ciklus u okviru kojeg se može zaposliti više desetaka tisuća novih radnika i stručnjaka. (+ strojogradnja i građevinarstvo)

Razrada modela po separatnim studijama:

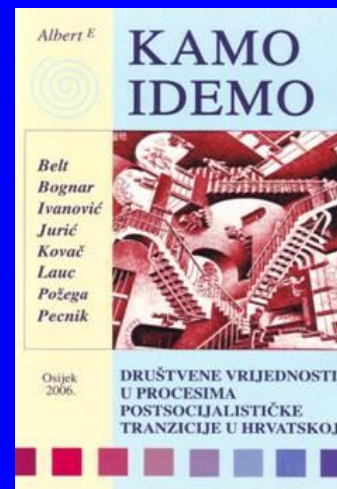
2001.

2003.

2004.

2005.

2005.

2006.

2007.

2007.

2007.

2008.

Knjiga članova Panon instituta u kojima se razmatra izložena tema